

***Załącznik do uchwały
Nr
Rady Miasta Pruszkowa
z dnia***

Projekt

**Gminny Program Wspierania Rodziny
dla Miasta Pruszkowa na lata 2025-2027**

Opracowanie:

**Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pruszkowie
Pruszków, marzec 2025 rok**

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie
2. Diagnoza
3. Adresaci Programu
4. Cel główny
5. Cele szczegółowe, zadania, wskaźniki realizacji
6. Oczekiwania rezultaty
7. Źródła finansowania
8. Realizatorzy Programu
9. Monitoring i ewaluacja

PODSTAWY PRAWNE

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”;
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych;
- Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej;
- Uchwała Nr LXXXIII.765.2023 Rady Miasta Pruszkowa z dnia 28 września 2023 r. w sprawie uchwalenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Pruszkowa na lata 2023-2029.

1. Wprowadzenie

Rodzina jest pierwszym naturalnym środowiskiem, w którym kształtuje się i rozwija człowiek. Jej rolą jest zapewnienie dorastającym w niej dzieciom bezpieczeństwa fizycznego i emocjonalnego, a także ukształtowanie właściwego systemu wartości i przygotowanie do samodzielnego i odpowiedzialnego uczestnictwa w życiu społecznym. Rodzina jest także najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka.

Dynamika zmian w otaczającej rzeczywistości, konieczność sprostania kolejnym wyzwaniom, powoduje niejednokrotnie destabilizację w funkcjonowaniu współczesnej rodziny i pojawienie się dysfunkcji. Również postęp cywilizacyjny i dostępność wielu dóbr z jednej strony poprawiają jakość życia, ale też sprzyjają zagrożeniu różnymi patologiami, zaburzeniu relacji rodzinnych, a także wykluczeniu społecznemu. W szczególny sposób wszelkie nieprawidłowości w funkcjonowaniu rodziny wpływają na wychowujące się w nich dzieci, zaburzając ich poczucie bezpieczeństwa, prawidłowy rozwój czy też funkcjonowanie społeczne. Rodzina z różnych powodów przechodzi kryzys i nie radzi sobie ze swoją funkcją opiekuńczą, role wewnątrz rodzinne ulegają zaburzeniu, rodzina źle funkcjonuje, staje się rodziną dysfunkcyjną. Rodzina dysfunkcyjna to taka, która nie potrafi dostatecznie dobrze wypełnić swoich funkcji, sprostać swoim obowiązkom względem dzieci i innych członków oraz pomyślnie rozwiązywać swoich problemów i sytuacji kryzysowych. Rodzina dysfunkcyjna wymaga jak najszybszego wsparcia, aby przywrócić jej możliwość prawidłowego funkcjonowania i wypełniania ról społecznych członków rodziny.

Kryzys rodziny wywołuje negatywne zjawiska społeczne takie jak: alkoholizm, narkomania, przemoc, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, ubóstwo, bezrobocie oraz wiele innych czynników, z którymi rodzina sobie nie radzi. W tych przypadkach rodzina powinna otrzymać wsparcie poprzez określone profesjonalne działania. Celem polityki prorodzinnej państwa jest powołanie instytucji i działań ukierunkowanych na pomoc i wsparcie w przezwyciężeniu trudnych sytuacji i zapobieganiu kryzysowi rodziny. Dlatego ustawa nakłada obowiązek współpracy na wszystkie instytucje zajmujące się dzieckiem i rodziną. W tym celu pracownicy różnych profesji takich jak: pracownicy socjalni, asystenci rodziny, pedagodzy, pracownicy służby zdrowia, policja, kuratorzy sądowi, mają za zadanie, podejmować działania interdyscyplinarne w celu wsparcia rodziny w trudnych dla niej chwilach. Działania te podejmują kierując się dobrem rodziny na etapie, kiedy problemy się pojawiają, aby rodzina biologiczna zaczęła prawidłowo funkcjonować.

Dla zapewnienia optymalnych warunków funkcjonowania rodziny konieczna jest właściwa polityka władz samorządowych oraz podejmowanie różnorodnych działań przez instytucje i organizacje lokalne, które są najbliższe rodziny i mają na nią bezpośredni wpływ.

W związku z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w Pruszkowie został opracowany Program Wspierania Rodziny na lata 2025-2027. Wyżej wymieniona ustawa nakłada na jednostki samorządu terytorialnego obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo –wychowawczych oraz organizacji pieczy

zastępczej. Niniejszy obowiązek jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołem i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami pozarządowymi.

Pierwszy Program Wspierania Rodziny w Pruszkowie opracowano na lata 2013-2015, następne Programy obejmowały kolejne okresy trzyletnie. W swoich założeniach są one kontynuacją wcześniejszych działań i inicjatyw. Program na lata 2025-2027 nawiązuje do poprzednich inicjatyw, dostrzegając ich wartość, jednocześnie poszukując nowych rozwiązań odpowiadających nowym potrzebom, wynikającym z zachodzących zmian społeczno-prawno-obyczajowych.

Celem Programu jest zaplanowanie i podjęcie działań w zakresie pomocy rodzinom przeżywającym różnego typu trudności zakłócające lub uniemożliwiające prawidłowe wypełnianie podstawowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz stworzenie spójnego i skutecznego systemu pomocy dla rodzin. W świetle założeń ustawy, pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, aby zarówno działania, jak również decyzje względem rodziny i jej członków były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji tj. pomocy społecznej, szkoły, sądu, policji itp.

2. Diagnoza

Pruszków jest jednym z największych miast województwa mazowieckiego, gdzie liczba mieszkańców utrzymuje się od wielu lat na poziomie ponad 65 tys. (dane GUS), natomiast prawdopodobnie faktyczna liczba osób mieszkających na terenie Pruszkowa jest wyższa. Sprzyja temu bliskie sąsiedztwo Warszawy, z którą Pruszków jest dobrze skomunikowany, dzięki modernizowanym w ostatnich latach połączeniom drogowym, ale także połączeniom kolejowym PKP i WKD.

Niższe ceny mieszkań, są zachętą zwłaszcza dla ludzi młodych do osiedlenia się w Pruszkowie, szczególnie dla tych, którzy po ukończeniu studiów w Warszawie znaleźli tam pracę i z tym regionem wiążą swoją przyszłość. Jest to także powiązane z dynamicznie rozwijającym się budownictwem mieszkaniowym, realizowanym zarówno przez prywatnych inwestorów, ale też realizowanym przez miasto dla wieloletnich mieszkańców Pruszkowa ze szczególnymi potrzebami.

Dynamika zmian zachodzących w strukturze miasta powoduje konieczność podejmowania działań, które będą sprzyjały poczuciu bezpieczeństwa i satysfakcji z życia jego mieszkańców i dawały szansę na rozwój indywidualny, ale także zacieśnianie więzi rodzinnych i społecznych, które są niezbędne dla właściwego rozwoju człowieka. Zapewnienie odpowiednich warunków mieszkaniowych jest bardzo ważne dla prawidłowego funkcjonowania jednostki czy rodziny, ale niemniej istotne jest zapewnienie bezpieczeństwa finansowego, umożliwiającego zaspokajanie podstawowych potrzeb, co jest warunkiem niezbędnym do podejmowania aktywności w kierunku kształtowania wyższych wartości, rozwoju i działań prospołecznych.

Niejednokrotnie rodzina swoim staraniem nie jest w stanie zabezpieczyć podstawowych potrzeb i przezwyciężyć trudności, z którymi się boryka. Naprzeciw tym oczekiwaniom wychodzą pracownicy

Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Na rzecz tych rodzin podejmowana jest szeroko rozumiana praca socjalna, ale także udzielane jest wsparcie materialne osobom, które są w trudnej sytuacji finansowej.

Tabela nr 1. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej

Pomoc na podstawie decyzji i bez decyzji.

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
2022	875	1488
2023	882	1527
2024	924	1462

Poczucie stabilizacji i bezpieczeństwa ekonomicznego jest podstawą do prawidłowego funkcjonowania rodziny i należytego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Tabela nr 2. Liczba rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
2022	171	661
2023	184	718
2024	151	588

Powyższe tabele wskazują na niewielki wzrost liczby rodzin ogółem, w tym także niewielki spadek rodzin z dziećmi korzystających ze świadczeń w oparciu o ustawę o pomocy społecznej. Nie obserwuje się wzrostu dzietności w tych rodzinach, jednak jak wskazuje tabela poniżej w roku 2024

ze 151 rodzin z dziećmi w 118 występował problemy opiekuńczo wychowawcze i trudności w prowadzeniu gospodarstwa domowego co z kolei pociąga za sobą większe trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej wobec dzieci i zapewnienie im odpowiednich warunków do rozwoju. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych jest obok ubóstwa i długotrwałej choroby oraz niepełnosprawności, jednym z częstszych powodów ubiegania się o pomoc.

Tabela nr 3. Powody ubiegania się o pomoc - rok 2024

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	Liczba osób
Długotrwała lub ciężka choroba	606	894
Niepełnosprawność	345	541
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	118	388
Ubóstwo	157	259
Bezrobocie	100	264
Alkoholizm	96	116
Potrzeba ochrony macierzyństwa	54	271
Bezdomność	45	51
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	11	20
Przemoc w rodzinie	3	11
Narkomania	14	23
Zdarzenie losowe	3	3
Sytuacja kryzysowa	6	12
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy	6	30

Rodziny z dziećmi objęte są także pomocą finansową na mocy innych ustaw, które realizowane są przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. W poniższej tabeli przedstawiamy liczbę rodzin korzystających z niektórych form pomocy finansowej na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawy „Za życiem”. Wskazane świadczenie są w większości długo terminowe, są powiązane z długotrwałą trudną sytuacją rodziny z dziećmi.

Tabela nr 4. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych

Rodzaje świadczeń	2022	2023	2024
Zasiłki rodzinne	538	408	298
Fundusz alimentacyjny	146	130	114
Świadczenie pielęgnacyjne	278	285	456
Świadczenie rodzicielskie	152	158	122
Świadczenie „Za życiem”	6	10	7

Obok pomocy finansowej bardzo ważną formą wsparcia dla rodziny są działania podejmowane przez asystentów rodziny, którzy wypełniają swoje zadania w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Obecnie w Ośrodku zatrudnionych jest 3 asystentów rodziny, którzy obejmują swoim działaniem rodziny z dziećmi mające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Tabela nr 5. Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny

	2022	2023	2024
Liczba asystentów	2	2	3
Liczba rodzin	19	25	34

Zadaniem asystenta rodziny jest udzielanie rodzinie wsparcia w podejmowanych wysiłkach, zmierzających do zaspokajania potrzeb i takie wzmacnianie poczucia sprawczości, aby w przyszłości rodzina samodzielnie potrafiła pokonywać trudności życia codziennego i należycie wywiązywać się ze swojej powinności wobec osób zależnych, a w szczególności wobec dzieci.

Od 1 stycznia 2017 r. poszerzył się obszar działań asystenta rodziny w związku z wejściem w życie ustawy „Za życiem” adresowanej do kobiet w ciąży powikłanej oraz rodzin dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, która powstała w prenatalnym okresie rozwoju lub w czasie porodu. Wśród rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny są 2 rodziny, które kwalifikują się do takiej pomocy, natomiast z powodu

stwierdzonej niewydolności wychowawczej jedna z nich już wcześniej została objęta wsparciem asystenta rodziny, na mocy ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Dodatkową formą wsparcia zagwarantowaną ustawą „Za życiem” są usługi gospodarcze czyli pomoc w pracach domowych.

Wsparciem asystenta rodziny objęte są rodziny biologiczne wychowujące dzieci, ale także te, które czasowo zostały pozbawione przez sąd prawa do opieki nad swoimi dziećmi ze względu na nieprawidłowości w wypełnianiu swej funkcji opiekuńczo-wychowawczej, nieporadność czy też inne dysfunkcje, które można przezwyciężyć. W takich sytuacjach jednym z głównych celów w pracy asystenta jest zmotywowanie rodziny do przezwyciężenia tych trudności, które doprowadziły do odebrania dzieci, nabycia niezbędnych umiejętności w opiece i wychowaniu a w konsekwencji reintegracja rodziny.

Praca asystenta ukierunkowana jest także na współpracę z instytucjami, działającymi na rzecz dziecka i rodziny w tym między innymi z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, które organizuje i koordynuje opiekę zastępczą dla dzieci, które na mocy postanowienia sądu muszą być zabrane od rodziców biologicznych ze względu na nieprawidłowe ich funkcjonowanie.

Pobyt i utrzymanie dzieci w pieczy zastępczej są współfinansowane przez gminę, zgodnie z art. 191 i art. 192 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej odpowiednio do czasu pobytu. w pieczy zastępczej odpowiednio:

- 10% w pierwszym roku pobytu dziecka
- 30% w drugim roku pobytu dziecka
- 50% w trzecim i kolejnych latach pobytu dziecka w pieczy.

Do wyżej wymienionych wydatków zalicza się świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej, w rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym a także koszty wynagrodzenia zawodowej rodziny zastępczej i osób prowadzących rodzinny dom dziecka oraz koszty objęcia rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Jednym z częstych powodów dysfunkcyjności rodziny i czynnikiem mocno destabilizującym prawidłowe funkcjonowanie, a w konsekwencji niejednokrotnie umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej są uzależnienia, głównie od alkoholu ale także od narkotyków i innych substancji psychoaktywnych i często współwystępująca przemoc.

Przeprowadzone w 2024r. na zlecenie MOPS w Pruszkowie badania Europejskiego Programu Badań Ankietowych w szkołach na temat używania alkoholu i narkotyków przez młodzież (ESPAD) pokazały, że problem używania alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych dotyczy coraz

większej grupy społecznej i że znacznie obniżył się wiek osób, które po raz pierwszy zetknęły się z różnymi używkami. Zaskakującym jest fakt wynikający z analizy zebranego materiału, że coraz częściej jednym z czynników sprzyjających wczesnemu sięganiu po różnego rodzaju używki są dysfunkcyjne wzorce nadużywających rodziców, a także nadmierny liberalizm czy też pobłażliwość rodziców wobec takich zachowań dzieci. Wprawdzie w porównaniu do badania z roku 2021 zwiększa się frakcja rodziców gotowych bezwarunkowo zabraniać dzieciom picia alkoholu wydaje się oznaczać powrót do starych sprawdzonych wzorów wychowawczych. Jednak pokaźna liczba rodziców nadal jest niezbyt skłonna do bezwarunkowego zabrania picia napojów alkoholowych. Jest to wyzwanie dla działań profilaktycznych i monitorujących gminy. Wyniki badania wskazały jednocześnie na powolne narastanie problemu gier hazardowych. Dlatego, tak ważne są kampanie społeczne i programy profilaktyczne promujące życie bez agresji, przemocy i wolne od uzależnień. Takie działania są realizowane przez MOPS we współpracy z policją, strażą miejską, stowarzyszeniami abstynenckimi i placówkami oświatowymi.

Szczegółowe działania profilaktyczne realizowane są zgodnie z Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Pruszkowa na lata 2022-2025.

W roku szkolnym 2023/2024, w klasach VII Pruszkowskich szkół przeprowadzono badanie „Diagnoza problemów i pozytywnego potencjału młodzieży w ujęciu profilaktyki zintegrowanej”, które wskazało rolę rodziców w bezpiecznym i harmonijnym rozwoju młodzieży. W badaniu 3/4 dziewcząt i ponad 2/3 chłopców wskazało matkę jako najważniejszego przewodnika w życiu. Ojca wskazała blisko połowa dziewcząt i 61% chłopców. Ponadto, 26% badanych dziewcząt i 21 % chłopców wskazało również babcię jako osobę znaczącą. Badanie wskazało, iż młodzież, która oboje rodziców wskazała jako ważnych przewodników w życiu kilkakrotnie rzadziej deklarowała korzystanie z substancji psychoaktywnych, doświadczenie myśli samobójczych podejmowanie kontaktów seksualnych czy bycie sprawcą przemocy. Zatem projektując oddziaływania profilaktyczne i zaradcze należy uwzględniać moduły wspierające rodziców w wychowaniu nastolatków. Badania wskazały, że chroniący wpływ nauczyciela, wychowawcy lub pedagoga z obecnej szkoły danego ucznia dorównuje „efektowi babci” w dwóch dziedzinach zagrożeń: korzystania z narkotyków i wczesnych kontaktów seksualnych. Wskazane badania potwierdzają ważną rolę wsparcia rodziców i rodziny aby zapobiec jej rozpadowi i popadnięcie dzieci w szereg zachowań ryzykownych i destrukcyjnych.

Dla poprawy funkcjonowania rodziny niezbędne jest oddziaływanie na różnych płaszczyznach i przez różne współpracujące ze sobą instytucje czy organizacje.

W ramach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pruszkowie rodziny, które dotyczą problem uzależnień i przemocy mogą korzystać z pomocy specjalistów: psychologa, prawnika, konsultanta ds. uzależnień, konsultanta ds. przemocy i edukatora dla rodziny oferującego indywidualne porady pedagogiczne w punkcie informacyjno-konsultacyjnym przy ul. Jasnej, będącym w strukturach organizacyjnych MOPS. Problem przemocy narasta, jak widać w poniższej tabeli liczba prowadzonych procedur „Niebieska Karta” systematycznie rośnie, zatem pomoc specjalistów jest wskazana.

Tabela nr 6 Liczba prowadzonych procedur „ Niebieska Karta”

Rok	Liczba procedur „NK” ogółem	Liczba procedur „NK” w rodzinach z dziećmi
2022	58	16
2023	71	30
2024	119	81

Placówki opiekuńczo-wychowawcze to jedne z pierwszych instytucji, z którymi styka się rodzina wychowująca dzieci, gdzie realizowane są oddziaływania wychowawcze a rodzice mogą uzyskać merytoryczne wsparcie w procesie wychowania. Na terenie Pruszkowa znajdują się 3 żłobki, 16 przedszkoli i 15 punktów przedszkolnych, 19 przedszkoli niepublicznych, 14 niepublicznych żłobków i klubów dziecięcych, a także 12 szkół podstawowych (9 państwowych i 3 niepubliczne) . Część tej bazy oświatowej stanowią placówki niepubliczne. Bardzo ważne jest wsparcie udzielane dzieciom, których rodzice ze względu na niskie kompetencje i ograniczone możliwości własne, nie są w stanie zapewnić dostatecznej pomocy czy też opieki.

Ważną rolę w procesie wspierania dzieci ze środowisk zagrożonych marginalizacją, zaniedbanych wychowawczo czy też wychowywanych przez niewydolnych rodziców pełnią placówki wsparcia dziennego. Na terenie Pruszkowa działają 3 placówki prowadzone przez TPD w tym 2 opiekuńczo-wychowawcze i 1 socjoterapeutyczna, z których łącznie może korzystać 120 dzieci. Podczas pobytu w placówce dzieci mają zapewnioną opiekę wykwalifikowanej kadry pedagogicznej, pomoc w odrabianiu lekcji a także ciekawie zorganizowane zajęcia rozwijające ich zainteresowania. Poprzez uczestnictwo w zajęciach dziecko otrzymuje wsparcie w prawidłowym rozwoju, nabywa umiejętności pokonywania codziennych trudności, niweluje deficyty w nauce, uczy się poprzez

zabawę. Dzieci ze szczególnymi potrzebami, które nie radzą sobie z emocjami i nie mają wsparcia w rodzicach i najbliższym otoczeniu, objęte są pomocą psychologiczną.

Osiągnięcie poprawy funkcjonowania rodzin zamieszkałych w Pruszkowie w dużej mierze zależy od dobrej współpracy instytucji i organizacji, z którymi rodzina styka się na co dzień. Ważne jest także optymalne wykorzystanie potencjału i zasobów miasta, którym są ludzie, ale także baza materialna (budynki, określone obiekty ,tereny zielone itp.).

Tabela nr 7. Instytucje i organizacje działające na rzecz rodziny

Nazwa instytucji/placówki	Rodzaj działalności
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Praca socjalna, pomoc finansowa i rzeczowa, dożywianie dzieci, specjalistyczne poradnictwo, aktywizacja społeczno-zawodowa, wsparcie asystenta rodziny, usługi opiekuńcze, kampanie i szkolenia w zakresie profilaktyki i określonych postaw społecznych
Placówki oświatowe	Działalność edukacyjno-wychowawcza, wsparcie psychologiczno-pedagogiczne dla dzieci i rodziców
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	Pomoc specjalistyczna dla rodzin i dzieci z deficytami szkolnymi i zaburzeniami zachowania
Placówki służby zdrowia	Działalność w zakresie profilaktyki i opieki zdrowotnej
Sąd, kuratorzy sądowi	Pomoc rodzinom w odzyskiwaniu prawidłowych relacji społecznych
Komenda Powiatowa Policji	Działania zapobiegające przemocy w rodzinie, pomoc dzielnicowych w terenie
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Przeciwdziałanie problemom dotyczącym nadużywania alkoholu
Zespół Interdyscyplinarny	Wspieranie i pomoc rodzinom w przezwyciężaniu problemu przemocy
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Działania wspierające dla rodzin dysfunkcyjnych, działania w obszarze pieczy zastępczej
Obiekty sportowe	Zajęcia pozaszkolne, sportowe, organizowanie czasu wolnego
Organizacje pozarządowe, stowarzyszenia	Działania statutowe na rzecz dziecka i rodziny
Ośrodki kultury i biblioteki	Umożliwienie rozwijania zainteresowań i promowanie kulturalnego zagospodarowania czasu wolnego

3. Adresaci Programu

Niniejszy Program adresowany jest do rodzin z dziećmi przeżywających trudności w realizowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej, rodziny z których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej a także rodzin, w których wychowuje się dziecko, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych jest jednym z dominujących powodów ubiegania się o pomoc społeczną, chociaż należy podkreślić, że niejednokrotnie w jednej rodzinie występuje kilka powodów sytuacji kryzysowej i konieczności ubiegania się o pomoc z MOPS.

Mając na względzie dobro rodziny, a przede wszystkim dobro dzieci należy uznać, że obok działań pomocowych i naprawczych bardzo ważna jest szeroko rozumiana profilaktyka. Obejmuje ona edukację rodzin w zakresie pełnienia swojej funkcji opiekuńczo-wychowawczej, ale także tworzenie zaplecza i różnego rodzaju form wsparcia ułatwiających rodzinie codzienne funkcjonowanie. Nieporadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych często skutkuje zaniedbaniami w obszarze edukacji dzieci, zdrowia czy też społecznego funkcjonowania, zgodnego z przyjętymi normami społecznymi, co w konsekwencji niejednokrotnie prowadzi do umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej. Dlatego tak ważna jest praca z rodziną i na rzecz rodziny, aby zapewnić jednostce optymalne warunki do życia, a dzieciom dać radość wychowywania w prawidłowo funkcjonującej rodzinie biologicznej.

4. Cel główny

Wsparcie rodzin przeżywających trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, które w efekcie ma doprowadzić do przywrócenia zdolności prawidłowego funkcjonowania i zapewnić prawidłowy rozwój wzrastających w niej dzieci.

Stworzenie optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej, wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej poprzez wzmacnianie poczucia bezpieczeństwa, sprawczości i gotowości do zmian wpływających na poprawę społecznego funkcjonowania. Dla osiągnięcia celu głównego sformułowane zostały cele

szczegółowe w tym poprawa sytuacji finansowej rodziny, podniesienie poziomu wiedzy na temat wychowywania dzieci oraz rozbudowanie instytucjonalnego systemu wsparcia rodziny.

5. Cele szczegółowe, zadania, działania, wskaźniki realizacji

Cel szczegółowy 1 Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodzin przeżywających trudności opiekuńczo wychowawcze.

Zadania	Realizatorzy / partnerzy	Wskaźniki	Okres realizacji
Wsparcie finansowe rodzin dostosowane do bieżących potrzeb w formie zasiłków celowych i okresowych.	MOPS	Liczba rodzin objętych pomocą	2025-2027
Umożliwienie korzystania z pomocy rzeczowej (art. gospodarstwa domowego, odzież)	MOPS	Liczba rodzin objętych pomocą	2025-2027
Dofinansowanie dzieciom dożywiania w placówkach oświatowych	MOPS, placówki oświatowe	Liczba dzieci, którym opłacono wyżywienie w placówce	2025-2027
Organizowanie i finansowanie wypoczynku letniego dzieci	MOPS, UM	Liczba dzieci, które skorzystały z wypoczynku	2025-2027
Wydawanie Karty Dużej Rodziny i pozyskiwanie nowych partnerów	UM	Liczba wydanych KDR	2025-2027
Wspomaganie i organizowanie działań profilaktycznych i promujących wartości rodzinne	MOPS, placówki Oświatowe	Liczba działań	2025-2027

Współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej	MOPS, PCPR	Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej	2025-2027
Prowadzenie analizy i diagnozy środowisk zagrożonych dysfunkcją	MOPS, ZI, MKRPA, Placówki oświatowe, TPD	Liczba analizowanych rodzin, objętych pracą socjalną, pomocą materialną, procedurą NK, itp.	2025-2027

Cel szczegółowy 2 Poprawa jakości opieki sprawowanej przez rodziców i opiekunów prawnych dzieci

Zadania	Realizatorzy /partnerzy	Wskaźniki	Okres realizacji
Przydzielenie rodzinie asystenta rodziny	MOPS	Ilość rodzin objętych wsparciem asystenta	2025-2027
Udzielanie wsparcia psychologicznego	MOPS, placówki Oświatowe, PPP, TPD	Ilość udzielonych konsultacji	2025-2027
Umożliwienie korzystania z poradnictwa prawnego i konsultacji specjalistów ds. przemocy, uzależnień i edukatora ds. rodziny	MOPS	Ilość udzielonych konsultacji	2025-2027
Udzielanie pomocy w formie usług gospodarczych rodzinom, spełniającym kryteria zgodnie z ustawą „Za życiem”	MOPS	Ilość rodzin korzystających ze wsparcia	2025-2027
Realizacja programów rozwijających kompetencje wychowawcze	MOPS, Placówki oświatowe, UM,	Liczba realizowanych programów/liczba uczestników	2025-2027

Kierowanie do Sądu wniosków o wgląd w sytuację rodziny	MOPS, Placówki oświatowe, Policja, MKRPA, ZI. Kuratorzy	Liczba kierowanych wniosków	2025-2027
--	--	-----------------------------	-----------

Celo szczegółowy 3 . Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży oraz kształtowanie właściwych postaw społecznych

Zadania	Realizatorzy /partnerzy	Wskaźniki	Okres realizacji
Realizacja programów profilaktycznych	MOPS, Placówki oświatowe, UM TPD, SM	Liczba programów i uczestników	2025-2027
Współfinansowanie działalności placówek wsparcia dziennego	MOPS, UM	Liczba dzieci objętych pomocą	2025-2027
Wspieranie inicjatyw w zakresie organizowania zajęć pozaszkolnych	MOPS, UM, Placówki oświatowe	Ilość zajęć	2025-2027
Nieodpłatna pomoc w nauce/ wolontariat	MOPS, TPD, Placówki oświatowe	Liczba wolontariuszy i dzieci korzystających	2025-2027

Cel szczegółowy 4. Poprawa jakości usług i wsparcia udzielanego rodzinie

Zadania	Realizatorzy /partnerzy	Wskaźniki	Okres realizacji
Zatrudnienie większej liczby pracowników socjalnych i asystentów rodziny	MOPS	Liczba zatrudnionych pracowników	2025-2027

Udział pracowników socjalnych i asystentów rodziny w szkoleniach dot. pracy z rodziną	MOPS	Liczba szkoleń/liczba uczestników	2025-2027
Poszerzenie zakresu pomocy dla rodzin wymagających wsparcia na mocy ustawy „Za życiem”	MOPS	Liczba rodzin objętych usługami	2025-2027

6. Oczekiwania i rezultaty

1. Poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.
2. Poprawa bezpieczeństwa rodziny i dziecka.
3. Poprawa sytuacji bytowej dziecka i rodziny.
4. Ochrona dzieci przed umieszczeniem w pieczy zastępczej.
5. Spójny system wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w pełnieniu roli opiekuńczo-wychowawczej.

7. Źródła finansowania

Środki zabezpieczone w budżecie Miasta Pruszkowa, pozyskiwane z programów Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej oraz z innych źródeł.

8. Realizatorzy Programu

Jednostką organizacyjną odpowiedzialną za realizację Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pruszkowie.

Współorganizatorami i partnerami są:

Urząd Miejski w Pruszkowie,

Organizacje pozarządowe działające na terenie Pruszkowa, realizujące zadania na rzecz poprawy funkcjonowania rodziny.

Placówki oświatowe

Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna

Policja

Sąd Rejonowy w Pruszkowie

Kuratorzy

Straż Miejska

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pruszkowie

9. Monitoring i ewaluacja.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pruszkowie będzie prowadził ewaluację i monitoring w rodzinach zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Prowadzenie monitoringu ma służyć sprawdzeniu czy zostały zrealizowane planowane działania oraz jaki był ich skutek.

Monitoring realizacji Programu Wspierania Rodziny na lata 2025-2027 dla Miasta Pruszkowa będzie opierał się przede wszystkim na gromadzeniu i analizowaniu danych będących w posiadaniu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, jako koordynatora Programu, i jednocześnie instytucji wiodącej przy jego realizacji. Dodatkowo pozyskiwane będą informacje od innych instytucji i podmiotów w zakresie wskazanym w Programie. Działania wyznaczone do realizacji będą obszarami podlegającymi monitorowaniu. Rezultatem monitoringu będą sprawozdania roczne, o których mowa w art.179 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.